

Uit de schaduw van de wet

Recht is - net als de religie - een vorm van kunst, aldus de auteur. Dit boek traceert en verkent de kunstzinnige en scheppende aard van het recht. Het ware recht wordt opgevat als een zoeken naar gerechtigheid die als schoonheid moet worden aangemerkt. Deze esthetische benadering neemt afstand van het wijsgerig idealisme en het realisme, traditionele denkrichtingen die een oneigenlijke en burgerlijke rechtschapenheid entameren. Maar ook de vigerende rationalistische rechtsopvattingen, zoals het legalisme en het rechtspositivisme, worden bekritiseerd. Door de gerechtigheid met de wet en de procedure te associëren, veronachtzamen zij eveneens de fundamentele esthetische dimensie van het recht.

Voor de ontwikkeling van deze rechtsleer wordt een oorspronkelijk, poëtisch perspectief op kennis en wetenschap geïntroduceerd. Onder verwijzing naar onder meer Nietzsche, Kierkegaard, Berdyaev en Shestov, beargumenteert Timo Slootweg dat niet in de zuivere rede, maar in de dichtkunst, de mythe en de religie de meest geschikte aanknopingspunten te vinden zijn voor een werkelijkheidsgetrouwe filosofie en wetenschap. De waarheidsopvatting van de religieuze traditie blijkt van essentieel belang voor de esthetica van moraal en recht. Het joods-christelijke personalisme zoekt de gerechtigheid in de verbondenheid van 'ik en jij', in de existentiële ontmoeting en de dialogische verhoudingswijze. Het eigenlijke menselijke bestaan is gelegen in de kunst van de verantwoordelijkheid voor de concrete ander. Deze gerechtigheid transcendeert de generieke verwachting die in de morele en juridische wet is neergelegd en vereist een esthetisch ontwikkeld geweten en oordeelsvermogen.

Onder verwijzing naar de 'religieuze wending' in de postmoderne filosofie wordt beargumenteerd dat deze esthetisch-religieuze dimensie ook buiten het geloof, in de seculiere sfeer van rechtsfilosofie en rechtsgeleerdheid dieper inzicht verschaft. Voor recht en rechtsvinding belooft de existentiële esthetica bovendien van praktische betekenis te zijn.

Timo Slootweg is historicus en filosoof. Hij doceert rechtsfilosofie aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Universiteit Leiden.